

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 81. Quid notandum sit circa provisionem Beneficii per concursum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

esset jus præsentandi, aut plures æqualiter essent præsentati, aut penderet lis super jure patronatus, aut provisio devolveretur ad Episcopum, in his enim casibus institui deberet concursus.

11. Etiam omittitur concursus, si patronatus sit mixtus, quamvis alii cum *Diana* p. 9. T. 8. R. 18. dicant tunc habendum, quia ubi agitur de favore & bono Ecclesiæ, putant Clericos habendos esse potiores; *Corr.* dicit, si mixtura sit æqualis, tunc certò non requiri concursum, ob declarationem S. Congreg.; si autem pars Clericorum sit major, requiri.

12. Si Parochia sit litigiosa, & unus litigantium moriatur, tunc enim Papa solet surrogare alterum.

13. Si beneficium parochiale sit regulare, & conferatur Regulari: si autem conferatur sæculari, requiritur concursus, *Garc. Corr. Barb. alleg. 6. n. 33.*

14. Si ob tenues redditus non offerant se oppositores: aliud est, si se offerant, *Garc.* p. 9. c. 2. n. 220. *Barb. n. 38.* Item omittitur, si ideo præviderentur rixæ vel diffidia, *Corr.*

15. Si quis per regressum obtineat parochiam, v. g. quia ipsi, postquam resignavit, non solvitur pensio constituta, *Garc. n. 168.*, dicit tamen *Leur.* p. I. q. 207. non posse sine concursu parochiam vacantem dari illi, qui eam antea per concursum obtinuerat & resignarat.

16. Si sit habitu tantùm parochialis, *Zerol. Corr.*

17. Si Electus per concursum nolit consentire in pensionem impositam in favorem alterius, tunc enim potest Papa prævio examine sine concursu conferre, cui voluerit, *Gonz. Corr.*

18. Cardinales Episcopi existentes in Curia possunt conferre parochiales suæ diœcesis sine concursu.

611 Q. 81. Quid notandum sit circa provisionem beneficij per concursum. R. Seqq.

§. I. Modum instituendi concursum describit *Trid. Sess. 24. c. 1. §. de Ref.*, ac imprimis statuit, ut cum vacaverit parochia, Episcopus constituat Vicarium, qui deserviat cum congrua portione fructuum, nisi forte vicinus Parochus vel alius id præstet; poteritque talis deserviens consequi etiam emolumenta Curæ & oblationes, *Barb. de Off. Parochi c. 14. n. 10.*: sed cum Parochi in his partibus habeant annum gratiæ, hæredes constituunt deservientem ab Ordinario approbandum.

§. II. Tempus indicendi concursum sunt 6. aut 612
4. menses: haberi autem debet à tempore edicti publicati ad summum intra 20. dies: quòd si intra hos dies non haberetur, putant *Garc. & Lost. l. 2. q. 31. n. 41.* provisionem fore invalidam, & addit sæpe ita resolutum esse à Rota, quia videtur esse contra formam sub poena nullitatis præscriptam: sed *Castrop. T. 13. d. 3. p. 2. §. 1. n. 9.* dicit valituram, quia quando aliquis habet facultatem ad aliquid, licet ei præscribatur modus faciendi, non ideo tollitur facultas, si illum negligat, quia forma substantialis manere potest, quæ hic est, ut fiat edictum, instituatur examen &c. hinc etiam *Less. l. 2. c. 34. n. 85.* dicit non omnia hic præscripta, esse ubique usu recepta; *Trid.* ipsum in fine addit, *licebit etiam synodo provinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda remittenda esse censuerint, providere.* Et in vasta diœcesi Monasteriensi ordinariè dantur duo aut tres menses, tum ut notitia faciliùs perveniat ad omnes, tum etiam ut oppositores colligant testimonia, relegant casus ac se meliùs disponant: post elapsum verò tempus in edicto præscriptum adhuc expectari potest ad aliquos dies, *Corr. l. 3. c. 4. n. 25.*

§. III. Concursum talem indicere non potest, ni- 613
si Epi-

si Episcopus vel ejus Vicarius, aut in dicecesibus nulli Episcopo subjectis, Abbates habentes jurisdictionem quasi Episcopalem in parochias incorporatas, *Leur. p. 1. q. 205.* Unde licet, v. g. Archidiacono competat collatio, ipse tamen autoritate sua non potest proponere edictum pro concursu, *Paris. Leur. p. 2. q. 723. n. 3.* ex decreto S. Congreg. De Capitulo Sede vacante, vide dicta n. 601.

614 §. IV. Debent esse plures, qui concurrant, alioquin non est reipsa concursus. Quod si compareat unus, qui reperiatur dignus, debet ei conferri, *Garc. Castrop. n. 8.* Si autem nullus vel tantum indigni compareant, potest liberè conferri, aut pro alio tempore indicendus est novus concursus, *Luca ad Trid. d. 32. à n. 35.* Si nec tum compareat dignus, confertur sine concursu: possunt autem oppositores semper vocari sine edicto publico, *Leur. p. 1. q. 181.*

615 §. V. Determinatum tempus semel publicatum mutari non debet, quia oppositoribus, qui se sistunt, tacite per edictum promissa est observatio hujus temporis. Quod si examen fieret ante completum tempus edicti, provisio esset irrita, *Garc. Corr. Castrop. §. 4. n. 2.*; si tamen postea nullus alius oppositor se sisteret, *Corr. Lott. Lamb. Calder. & Leur. q. 183.* putant fore validam. Econtra si quis finito tempore edicti velit adscribi inter oppositores, de jure admitti non deberet, quidquid contradicant aliqui apud *Leur. q. 182.*, quia soli intra designatum tempus inscripti videntur acquisivisse jus, consuetudo tamen habet, idque in favorem Ecclesiæ ad delectum tantò majorem habendum, ut adhuc admittatur, *Garc. Barb. Castrop. §. 2. n. 2. Corr. n. 23.* Quod si aliquis post concursum se sistat reliquis omnibus dignior, præferri non debet, *Castrop. d. 2. p. II. §. 2.*

n. 5., obligatio enim præferendi digniorem intelligitur sine violatione formæ præscriptæ & contractus initi cum oppositoribus vocatis ad concursum: potest tamen, si examen censeatur necdum esse finitum, admitti, *Carden.* in 2. crisi d. 28. n. 42. & 43.: Si verò quis jam adscriptus inter oppositores legitimè impediretur, & monuisset Ordinarium, secundùm *Garc. & Corr.* n. 23. posset, secundùm *Castrop.* d. 3 p. 2. §. 4. n. 3. deberet ad aliquod tempus suspendi examen; si autem concursu planè finito & electione jam factâ desisteret ille, qui fuit agnitus dignior, deberet institui novus concursus, *Garc. Corr. Zerol. Leur.* q. 199., etiam post lapsum quadrimestre aut semestri, inquit *Castrop.* n. 4. contra *Garc.*

§. VI. Potest etiam ille, qui est constitutus deserviens, concurrere pro hac parochia, quam si per concursum obtineat, poterit pergere deservire absque periculo intrusionis, quia hoc facit ex vi prioris mandati, ut deserviret tanquam Vicarius, *Castrop.* n. 5. contra *Garc.* 616

§. VII. Parochus in una, potest concurrere pro alia parochia, quia licet celebrarit nuptias cum sua, hæ tamen sunt absolutè solubiles, *Barb. Garc. Corr. Castrop.* §. 2. n. 3. 617

§. VIII. Si parochia vacet per resignationem in manus Episcopi, non potest ad concursum pro illa admitti consanguineus, affinis vel familiaris Episcopi, collatorum aut resignantis, quia obstat Bulla *Pii V.* secundùm declarationem S. Congreg. apud *Garc.* p. 9. c. 2. n. 2II., & apud *Corr.* n. 10. Et de illa dicetur à n. 10II. 618

§. IX. Episcopus potest statuere examinatores tot, quot volet, *Barb. Corr.* Debent autem statui saltem sex, qui sint Doctores vel Licentiatii in Theologia 619

logia aut jure Canonico, vel si hi defint, Clerici, seu Regulares, etiam ex Ordine Mendicante, seu non Regulares, qui ad id videbuntur idonei, quos eligere debet Synodus Diocesana vel Episcopus designare, quoties Synodus erit. Quod si quatuor tantum vel quinque essent designati, per nullum horum valide posset haberi examen, uti decisum esse testantur *Garc. n. 64. & Castrop. §. 3. n. 2.*: Si aliquis ex illis sex moriatur aut aliud discedat, debet in prima Synodo compleri numerus, & interea examinabunt reliqui, qui supersunt, etiam si esset unicus, *Garc. n. 69.* Posset etiam tum Episcopus cum consilio Capituli usque ad Synodum hunc numerum complere per alios ex antiquis examinadoribus, aut si hi deficient, per alios idoneos, *Garc. à n. 70 Corr. Lott. n. 71. Castrop. n. 5.* Potest etiam Episcopus cum consilio Capituli, elapso anno designationis, & Synodo absque culpa ejus non celebrata, designare alios, quos volet, *Barb. Ricc. Garc. n. 90. Castrop. n. 6.*, quamvis *Diana p. 3. t. 5. R. 64.* dicat decisum esse, ut si singulis annis Synodus non fiat, examinadores semel deputati pergant exercere munus suum, donec habeatur nova Synodus; si autem anno elapso aliquis ex eis mortuus fuerit, putat officium omnium expirare; & addit cum *Garc. Corr. Lott.* Episcopum tum non posse designare alios, si possit & non celebret Synodum.

620 §. X. Examinadores pro concursu debent esse saltem tres ex Synodalibus: si autem ad hos addatur alius non Synodalis, *Garc. n. 324. Diana R. 65. Luca n. 2.* dicunt omnia fore irrita, quia uti non debet demi, ita non debet addi ad formam prescriptam: sed *Castrop. §. 4. n. 5.* dicit hoc non obstare, quia superabundantia non potest nocere, quando non immutat nec demit de requisitis.

§. XI.

§. XI. Si in examinatore designatus sit ille, qui, 621
v. g. hunc Canonatum Doctorem possidet, non
ideo successor vel substitutus illius est designatus,
quia cum *Trid.* supponat omni anno mori posse,
non vult ita annecti dignitati vel officio, *Garc. Cas-
trop.* §. 3. n. 8. contra *Ledesm.*

§. XII. Examinatores debent tactis Evangeliiis 622
jurare, quod sine humano affectu velint exequi mu-
nus: & si non præcesserit juramentum, vel tacta
non sint Evangelia, *Garc.* à n. 355. *Barb. c. 2.* à n.
76. dicunt examen esse irritum, sed *Castro.* §. 4. n.
7. dicit manere validum, putat enim juramentum
non spectare ad formam examinis sed tantum ad re-
ctum illius usum: potest autem juramentum fieri in
Synodo, vel extra coram Notario, *Garc. Corr. Leur.*
q. 189.

§. XIII. Rectè docent *Gonz. Garc. Barb. Ricc.* 623
Castro. n. 8. *Leur.* q. 192., examinatores debere
examinare, & saltem exquirere ante vel post exa-
men de pluribus, quàm de scientia, nam *Trid.*
dicit, *peracto examine renunciatur, quotcumque
ab eis idonei iudicati fuerint, atate, moribus, do-
ctrinâ, prudentiâ & aliis rebus ad vacantem Ec-
clesiam gubernandam opportunis.*

§. XIV. Examinatores peccant mortaliter, si ante vel 624
in concursu in præjudicium tertii moneant vel in-
formant examinandum de punctis quærendis: de
cætero in aliis examinibus, quando sciuntur esse sa-
tis docti, & forsan ex metu vel verecundia turbandi
sunt, non est mortale præmonere, *Peyr. Diana* p. 5.
t. 14. R. 89. Si tamen Episcopi coram Papa exami-
nentur, non possent præmoneri, quia examinato-
res prius jurant se nequidem in genere præmonitu-
ros de eis, quæ sunt interrogaturi, *Diana* p. 10. l.
16. R. 38.

625 §. XV. Videtur esse de valore concursus, ut Episcopus vel ejus Vicarius interfit, *Lott.* n. 57, quamvis *Luca* n. 12. insinuet posse præesse alium ab Episcopo designatum: potestque Vicarius præesse, etiam non impedito Episcopo, *Garc.* n. 119. Ad solum tamen Episcopum spectat conferre digniori, *Garc.* p. 5. c. 8. n. 109., quamvis in examine de idoneitate non habeat votum pro vel contra, nisi quando vota examinatorum sunt paria aut omnino singulariter divisa, *Garc.* p. 9. c. 2. n. 56. *Castrop.* n. 6. *Leur.* q. 195.

626 §. XVI. *Med. Led. Nav. Az. Sanct.* aliique dicunt examinatores teneri indicare digniorem, quamvis Episcopus non petat aut nolit sibi dici, tum enim procedit malâ fide: Sed *Garc.* n. 108. *Castrop.* n. 9. *Diana* p. 3. t. 5. R. III. *Lott.* n. 98. probabilius negant, quia non sunt iudices excessus sed idoneitatis: addit tamen *Lugo* de just. d. 35. n. 65. eos posse & optimè facturos esse, si indicent digniorem, potestque de hoc eos interrogare Episcopus, *Barb.* n. 66. 89. & seqq.; imò *Lugo* n. 67. innuit communiter indicare debere, licet non interrogentur, ne videantur censere omnes esse ferè æquales, adeoque Episcopum posse præferre, quem volet. Possunt autem referre suum iudicium eodem tempore, scripto vel voce, palàm vel secretò, *Leur.* q. 191. Quòd si Episcopus aliunde habeat informationem de oppositoribus, quoad eligendum digniorem non tenentur se accommodare iudicio Examinatorum, quia iudicium ultimum circa excessum spectat ad ipsum, *Leur.* q. 196. Ex quibus autem absolutè desumi debeat iudicium de maiore idoneitate, videri potest *Leur.* q. 197. item dicta n. 598. & 622.

627 §. XVII. Semper est mortale in concursu digniorem postponere digno, ut sequitur ex dictis à n.

582., docentque omnes communiter cum *Lugo* d. 18. n. 107. & *Castrop.* d. 2. p. 11. §. 2. n. 5., qui cum multis addit §. 3. n. 2. talem provisionem ipso jure esse irritam, quamvis *Gonz. Garc. Lott. Lugo* d. 35. n. 71. *Leur.* q. 198. probabiliter dicant tantum esse irritandam.

§. XVIII. Post concursum est obligatio ex justitia dandi beneficium illi, qui judicatus est dignior, & si non fiat, debetur huic restitutio seu compensatio damnorum, *Mol. Gutt. Vasq. Less. Fernand. Rodrig. P. Nav. Castrop.* §. 4. n. 6. Ratio est, I. quia dignior habet jus ex lege, uti ait *Nav.* cum *Less.* n. 72. 2. Hic intervenit quasi contractus inter illos, qui indicunt concursum & qui concurrunt, uti dictum est l. 3. p. 2. n. 285. *Conf.* nam si concursus fieret sub promissione eligendi digniorem, evidens est, inquit *Castrop.*, tum fore ex justitia obligationem illi conferendi, atqui hoc ipso, quod indicatur concursus, semper æquivalenter fit promissio conferendi digniori, sicuti æquivalenter fit promissio non conferendi alteri extra concursum, uti fatentur omnes cum *Garc.* p. 7. c. 16. n. 58., ergo. Accedit, quod *Pius V.* concedat jus appellandi ab iniqua electione minus digni, ergo fit contra jus & est injuria respectu dignioris. *Nec obstat*, quod *Garc.* n. 57. dicat, quod non videatur includi promissio in indictione concursus ad beneficia non parochialia, ideoque non fieri injuriam digniori rejecto, nam n. 61. concedit in parochialibus fieri injuriam, neque invenio ullum, qui dissentiat: & quoad opinionem *Garcia* circa non parochialia, quamvis *Diana* p. 3. t. 5. R. 110. dicat opinionem illam esse probabilem & tutam in praxi, citetque pro ea *Led. Mercad. Sot.*, tamen postea p. 4. t. 4. R. 210. ubi eandem *Garcia* opinionem nudè dicit probabilem, subdit, *sed tu ne discedas*

discedas ab opinione affirmativa, quæ nimirum dicit fieri in utroque casu injuriam & deberi restitutionem.

629 §. XIX. Examine facto & recognitâ observatione formæ debet ille, qui judicatus est dignior, institui: quòd si forma observata non fuisset, quamvis Papa ipse unum ex vi concursus prætulisset aliis, provisio esset invalida, quia ad valorem semper supponit formam esse observatam, *Garc. p. 9. c. 2. n. 366. Castrop. d. 3. p. 2. §. 6. n. 5.*

630 §. XX. Si plures judicati sint æquè idonei, neque Episcopus possit aliter discernere digniorem, potest eligere, quem volet, cui fiat collatio, etiam si hæc ab alio facienda esset; & tunc eligitur, non positivè sed negativè dignior, id est, quo nullus alius dignior sit, *Garc. Castrop. n. 2.* Quòd si institutio competat Episcopo, electio autem Patrono, ad hunc spectat eligere, quis sit instituendus, *Nav. Az. Garc. n. 266. Castrop. n. 3.* Si verò Patroni Ecclesiastici eligant illum, qui manifestè est minùs dignus, Episcopus non tenetur illum instituere, quia tamen id constare non potest ante sententiam per Judicem appellationis datam, præsumendum est, quòd electus sit dignior, adeoque institui debet, quisquis electus fuerit, *Garc. n. 269. Castrop. n. 4.*

631 §. XXI. Contra examinatores pro beneficio curato non datur appellatio in ordine ad obtinendum beneficium, sed tantùm pro purganda nota infamiae; appellatio tamen hæc non potest fieri ad Ordinarium, quia examinatores idem tribunal constituunt cum Ordinario, *Castrop. n. 6. contra Garc.* In beneficiis simplicibus dari potest appellatio ab examinerum relatione vel judicio ad Superiorem Ordinarii, etiam in ordine ad obtinendum beneficium, *Gonz. Garc. n. 244. Castrop. n. 7.*; & idem esse in aliis

paroc

parochialibus, quæ per concursum non conferuntur, prætant *Garc. n. 245. Castrop. n. 8. contra Lott. apud Leur. q. 202.* Si tamen in concursu fuisset à plerisque saltem examinadoribus judicatus idoneus, & alius minùs idoneus te rejecto fuisset ab Episcopo electus, posses appellare ad Superiorem Episcopi, & provocare electum ad novum examen coram hoc, *Barb. n. 138. & 148.*, quæ appellatio licet non sit suspensiva electionis factæ, tamen est devolutiva causæ ad Superiorem, *Garc. n. 247. Castrop. n. 9. Leur. q. 201. & 203.* Ut autem appellans vincat, debet per secundum examen judicari dignior electo, & si electus iterum appellet, uti potest, antequam excludatur ex possessione, debet appellans obtinere tres sententias conformes, vel unam, quæ transeat in rem judicatam, tuncque provideri à Judice appellationis, si collatio spectabat ad Episcopum, à quo appellatum est; si autem spectabat ad alium, ad hunc spectat provisorio, *Gonz. Castrop. n. 10.* sed rectè notat *Luca n. 20.* ejusmodi appellationes communiter sola incommoda afferre utrique parti.

§ XXII. *Trid. supra addit, caveantque (Exa- 632*
 minatores) *ne quidquam prorsus occasione hujus examinis, nec ante nec post accipiant, alioquin simonia vitium tam ipsi quàm alii dantes incurrant, à qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia imposterum inhabiles reddantur.* Ex hoc loco deducit cum aliis *Barb. à n. 79.*, examinatores nihil, etiam quantumcunque leve, posse acceptare, quamvis gratis & liberaliter oblatum ab aliquo examinando vel examinato, posse tamen Episcopum aliquid de suo illis dare titulo præmii, stipendii vel laboris: docent etiam *Nav. l. 4. Confil. 53. de simonia, & Zerol. in praxi Episc. p. 1. v. Parochia § 2. d. II.*

si acciperent quid modicum, v. g. valorem trium Juliorum, non incidere in labem simoniæ, quoad forum conscientiæ; modò hoc non accipiant pro favore præstando, sed omnino gratiosè, quia in materia simoniæ juris tantùm Ecclesiastici putant dari parvitatem materiæ, quamvis non detur in simonia juris naturalis, secundùm dicta l. 3. p. 1. n. 198., & disparitas est, quia quando temporale non datur ut pretium rei spiritualis, sed actio ideo tantùm est simoniaca, quia prohibita est ex motivo Religionis ad cavendam omnem speciem simoniæ, reipsa non fit injuria rei spirituali, cùm non æstimetur temporali, sed tantùm est transgressio præcepti respicientis reverentiam rei spirituali debitam, ergo sicuti potest quis alia præcepta transgredi graviter aut leviter, prout materia est gravis vel levis, ita & hìc: quidquid fit de hoc, si supponamus ab aliquo examinatore vel examinando commissam esse simoniam gravem occasione concursus, putat *Garc.* totum examen esse ipso facto irritum, sed meliùs contradicunt *Castrop.* §. 4. n. 7. & *Luca* n. 16., nam hoc non attingit formam, sed tantùm reprobatur abusus, & cùm ejusmodi simonia possit sequi, non debet nocere illi, qui judicatus est dignior.

Qui plura volet circa examinatores synodales, legat *Barb.* à n. 37. & 57., item *Leur.* q. 186. & seqq.

Quæ forma servanda sit in provisione beneficii magistralis & doctoralis; item beneficii simplicis, habet *Castrop.* d. 3. p. 3. & 4.

633 Q. 82. Quid agendum sit illi, qui beneficium vacans vult obtinere. R.

§. I Narrare debet se esse Clericum, legitimè natum, esse idoneum, habere ætatem, *Cap. Cùm adeo*, de Rescriptis, *Rosa* de Exec. litt. Apost. p. 1. c. 6. à n. 275. Attamen non obest valori, si expressa horum mentio